Motion

1980/81:1383

av Anna Wohlin-Andersson om yrkesfiskarnas situation

Regionalpolitisk syn på kustfiske

Det yrkesmässiga fisket i Sverige genomgår sedan ett par år en komplicerad förändring. Från att ha haft tillgång till stora fiskevatten har fiskarna nu sett haven delas upp i ekonomiska zoner. Förenklat uttryckt pågår en bantning av fisket på västkusten, medan större uttag har kunnat göras i Östersjön.

Som nödlösning på omställningsproblemet har västkustflottan bedrivit fiske i Östersjön i en ökande omfattning. Genom beslut om fraktstöd vill man t. ex. underlätta fiske efter fisk som skall malas till foder, en reform som bara behövs för de stora västkusttrålarna i Östersjön. I en framtid måste rimligen fisket anpassas så att ostkustens kår av yrkesfiskare expanderar och själva driver Östersjöfisket.

Delkvot för kustfisket

Fisket av svensk sill, torsk och lax i de ekonomiska zonerna regleras genom avtal. Totala fångstmängder fastställs, och sedan fördelas kvoter för olika fiskslag mellan länderna. Kvoterna får inte överskridas. Fiskestopp skall då införas för att beståndet inte skall hotas. För Östersjöns del tecknades konventionen i Warszawa. Där beslöts att kvoterna skall beräknas på havsfisket. Det kustnära fisket innanför baslinjen (trålfiskegränsen) skulle nationerna själva råda över. Dock ingår sedan två år kustfångsterna i vår tilldelade kvot. Det kan finnas biologisk grund för detta med tanke på den stora rörlighet fiskbeståndet i Östersjön tycks ha. En uppenbar risk finns dock med denna ordning. Ett effektivare trålfiske kan snart fylla den svenska kvoten av t. ex. sill för ett år. Fiskestopp kan då inträda.

Ett fiskestopp drabbar alla fiskare. I ostkustens skärgårdsområde finns en stor grupp yrkesfiskare som kombinerar sitt strömmingsfiske med jordbruk eller turistnäring under sommaren. Många bedriver även annat fiske, t. ex. efter ål under sommar och höst.

Större mängder strömming kommer in i skärgårdarna först i november–december och fiskas då till dess isen lägger hinder. Vintertid pågår visst fiske under isen, och på våren fiskar man till dess andra sysslor tar över. Fisket bedrivs med garn (s. k. skötar) från mindre båtar innanför baslinjen. Det har under hela 1970-talet visat sig att detta säsongfiske haft mycket stor betydelse för många skärgårdsbors ekonomi.

Med tanke på samhällets syn på och betydelsen av en levande skärgård måste vi värna om alla förutsättningar för ekonomiskt bärkraftiga skärgårdsföretag. Ett stopp för fiske efter strömming inför årets sista månader, på grund av att västkustbåtarna fyllt den svenska kvoten, skulle vara förödande.

Om kustfisket ånyo undantas från kvotförhandlingarna är frågan löst. En annan lösning som kanske är mer realistisk är att inom den tilldelade kvoten avsätta en rimlig del, en delkvot, eventuellt länsvis för det traditionella kustfisket innanför baslinjen. Denna delkvot skulle givetvis förbehållas resp. läns yrkesfiskare.

Förenklad byråkrati

En följd av fiskekvoterna är den detaljerade bokföring med loggbok som alla licensierade yrkesfiskare måste redovisa månadsvis, art för art. Rapporterna ligger sedan till grund för bl. a. kvotuppföljningen. Det är en onödig byråkrati att redovisa allt fiske i denna loggbok (t. ex. sötvattensarter som gädda och abborre). Det skulle räcka med de arter som är föremål för kvotering. En årlig redovisning med fiskeresultat för alla arter räcker som allmän statistik och för t. ex. prisregleringskontroll. En betydande byråkrati skulle på så vis försvinna för både yrkesfiskaren och myndigheterna.

Yrkesfiskelicenser

Det nya prisregleringssystemet för fisk för ersättning till fiskaren gäller bara dem som erhåller yrkesfiskelicens. Endast dessa är berättigade till fiskerilån etc. Naturligtvis har en diskussion uppstått om var gränserna skall dras för kraven på licensen. Under 1980 har påtryckningar kommit från fiskeristyrelsen till länens fiskenämnder att dessa skall vara ännu mer restriktiva i licenstilldelningen. Kraven är flera, främst att ett rationellt fiske bedrivs. Jag instämmer i detta krav men det får inte innebära att endast heltidsfiskare får licens. Kombinerade företag, fiske–jordbruk eller fiske–turism, är vanliga i skärgården, alltså även företag som kombineras med icke-areella näringar. Företagskonstruktionen är funktionell och uppmuntras i dag av myndigheterna. Skärgårdsbor som kanske bara fiskar en del av året – men rationellt under tiden – måste ha rätt till licens för att inte i framtiden försättas i en sämre situation än innan systemet infördes.

Kustfiskets modernisering

Kustfisket har den stora fördelen att det är mångsidigt. Det finns många fiskslag, havsfisk och sötvattensfisk. Kustfisket bedrivs nära hemmet, med mindre båtar och lättare redskap, ofta som ensamfiske. Flera prognoser visar att kustfisket kommer att spela en större roll i framtiden. Betydelsen av

kustfisket för skärgårdsborna är mycket stor och har redan berörts. För hjälp med finansiering av båtar och redskap åt nystartade fiskare och för den kontinuerliga moderniseringen av existerande företag finns de statliga fiskerilånen. Beslut om dessa fattas av fiskeristyrelsen. Det saknas i dag uppenbarligen en vilja att stödja kustfisket. Stora investeringar görs i jättetrålare som sysselsätter ett fåtal personer men omsätter mycket fisk. Om motsvarande satsningar gjordes i kustfisket i stället skulle resultatet kunna bli lika gott i vad gäller fiskemängden men betydligt flera framgångsrika yrkesfiskare och nya arbetstillfällen för skärgårdsborna. En omfördelning av fiskerilånen måste ske så att kustfisket snabbare kan moderniseras och expandera.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om avsättande av länsvisa delkvoter från den svenska fiskekvoten, för att skydda det traditionella fisket innanför baslinjen,
2. att riksdagen hos regeringen begär att fiskeristyrelsen ges i uppdrag dels att förenkla yrkesfiskarnas loggbokföring så att byråkratin minskar, dels att acceptera regionalpolitiska aspekter vid fördelning av yrkesfiskelicenser.

Stockholm den 27 januari 1981

ANNA WOHLIN-ANDERSSON (c)